

VITEN: Utviklingsplan 2025–2028

Tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene– VITEN

VITEN: Utviklingsplan

2025-2028

Tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene - VITEN

© Norges forskningsråd 2025

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles og lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner
eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Design et cetera AS
Foto/ill. omslagsside: Shutterstock
Trykk: 07 Media AS

Oslo, april 2025

ISBN 978-82-12-03874-5 (pdf)

Innhold

Vitensentrene – hva og hvorfor	5
Vitensentrene i Norge	5
Talentsentre i realfag	6
Mål for perioden 2025-2028	9
Mål 1. Videreutvikle og øke bruken av utstillingene	9
Tiltak for å nå mål 1	9
Mål 2. Bidra til økt naturfaglig kapital hos allmennheten	10
Tiltak for å nå mål 2	10
Mål 3. Videreutvikle vitensentrenes nasjonale og regionale rolle	10
Tiltak for å nå mål 3	10
Vitensentrenes målgrupper	11
Barnehager og skoler	11
Allmennheten	12
Kriterier for å være et regionalt vitensenter	13
Rollen til styringsgruppen for vitensentrene	14
Administrasjon av ordningen	15
Kilder	15

Vitensentrene – hva og hvorfor

Et vitensenter er et populærvitenskapelig opplevelses- og læringscenter innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi der de besøkende opplever, oppdager og løser oppdrag. Utforskende læring fremmer kritisk tenkning og evne til å tenke naturvitenskapelig. Vitensentrene retter seg mot barnehager og skoler samt allmennheten. Vitensentrene har kompetanse i interaktiv formidling og er en ressurs for lærere og lærerutdanningene.

Et vitensenter skal spille en rolle i allmenndannelsen, som en møteplass der publikum kan fornye sine kunnskaper på egne premisser. Kjennskap til naturvitenskap, matematikk og teknologi er nyttig for alle borgere i et moderne demokrati. Dette omfatter kunnskap som setter oss i stand til å ta stilling til aktuelle samfunnsproblemer og praktisk hverdagskunnskap.

Naturvitenskap, matematikk og teknologi er en del av vår felles kulturarv. Vitenskapelige teorier, som relativitetsteorien og utviklingslæren, har hatt dyptgripende innvirkning på vårt syn på verden og vår egen plass i den. Nyvinninger, som informasjons- og bioteknologien, har endret arbeidsmåter og levekår. Økte kunnskaper innen naturvitenskap, matematikk og teknologi har sånn sett påvirket våre levekår til alle tider.

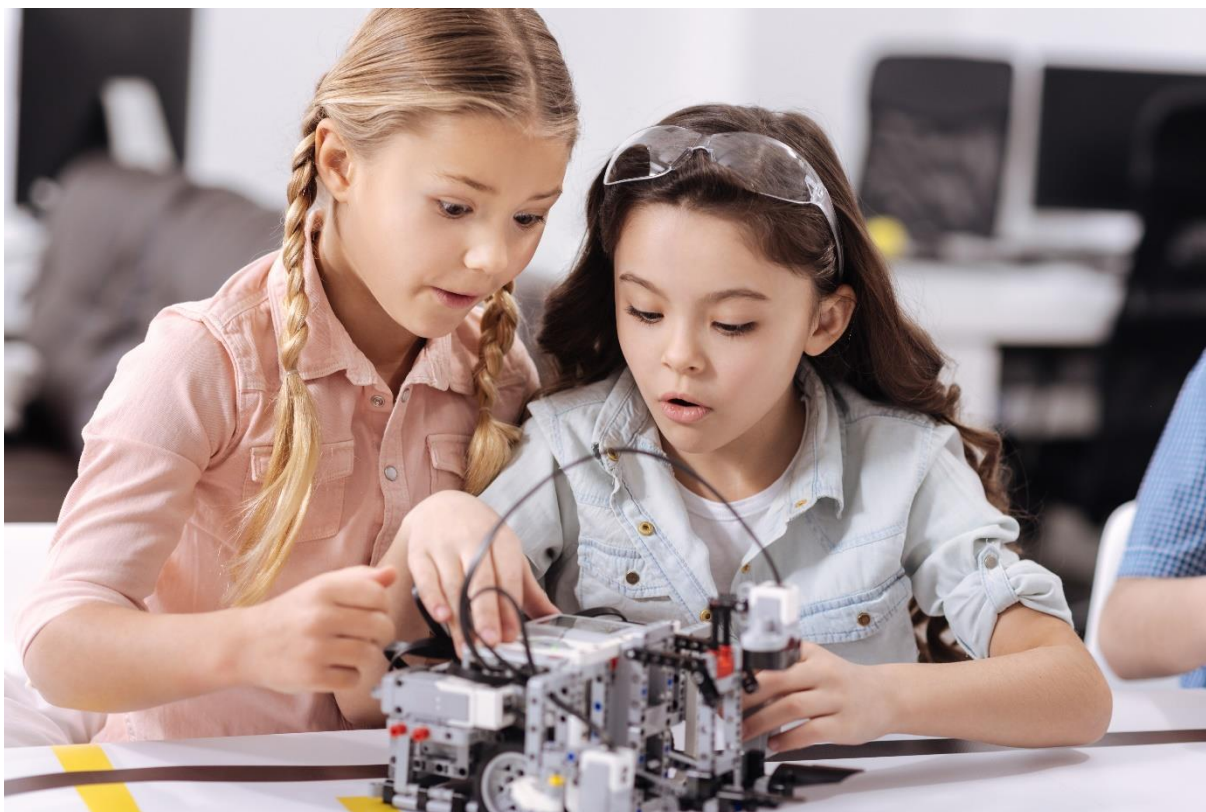

Foto: Shutterstock

Vitensentrene i Norge

Den norske modellen er en egen tilskuddsordning gitt av Kunnskapsdepartementet for målrettet utvikling av et begrenset antall regionale vitensentre, som sammen utgjør et helhetlig nasjonalt tilbud. Tilskuddene støtter og delfinansierer sentrene, og ordningen administreres av Forskningsrådet.

Utviklingsplanen gjenspeiler verdigrunnlaget og overordnet mål for naturvitenskap og teknologi i Kunnskapsløftet 2020. Sentralt her er skaperglede, engasjement og utforskertrang som gir elevene

erfaring med å se muligheter og omsette ideer til handling. Undervisningstilbudene skal også adressere bærekraftig utvikling og miljøbevissthet. I tillegg bør besøk på vitensentrene fremme nysgjerrighet, kritisk tenkning og etisk bevissthet.

Ved starten i 2003 var det tre vitensentre som var operative (Norsk Teknisk Museum, Vitensenteret i Trondheim og Jærmuseet), samt at tre var etablert som prosjekt uten egne publikumslokaler (Bergen, Gjøvik og Tromsø). I de påfølgende årene ble flere vitensentre innlemmet i ordningen, det siste var ViteMeir i Kaupanger i 2021. Det er nå 13 vitensentre i Norge, se Tabell 1 og Figur 1 for oversikt over disse.

Bevilgningen til VITEN har økt fra 4 mill. kroner i 2003 til å være en egen post på statsbudsjettet med 115,6 mill. kroner i 2024 (hvorav 17,3 mill. var for ordningen Talentsenter i realfag). Fra 2003 til 2024 har besøkstallene økt fra hhv. 272 000 til 1 349 000 (inkl. oppsøkende virksomhet, se Figur 2 og Figur 3).

Samtlige av vitensentrene tilbyr forskjellige former for kurs, hovedsakelig for lærere i barnehager og skoler. Flere av sentrene samarbeider også med lærerutdanningen og UH-sektoren i sin region. I 2024 hadde vitensentrene totalt 62 423 undervisningstimer, for totalt 286 543 personer.

Vitensentrenes rolle som aktør i realfagsutdanningen er anerkjent i regjeringens realfagsstrategi. De senere årene har vitensentrene fått flere direkte oppdrag fra regjeringen, med egne dedikerte midler, inkludert Talentsentre i realfag og Programmering i grunnopplæringen.

Talentsentre i realfag

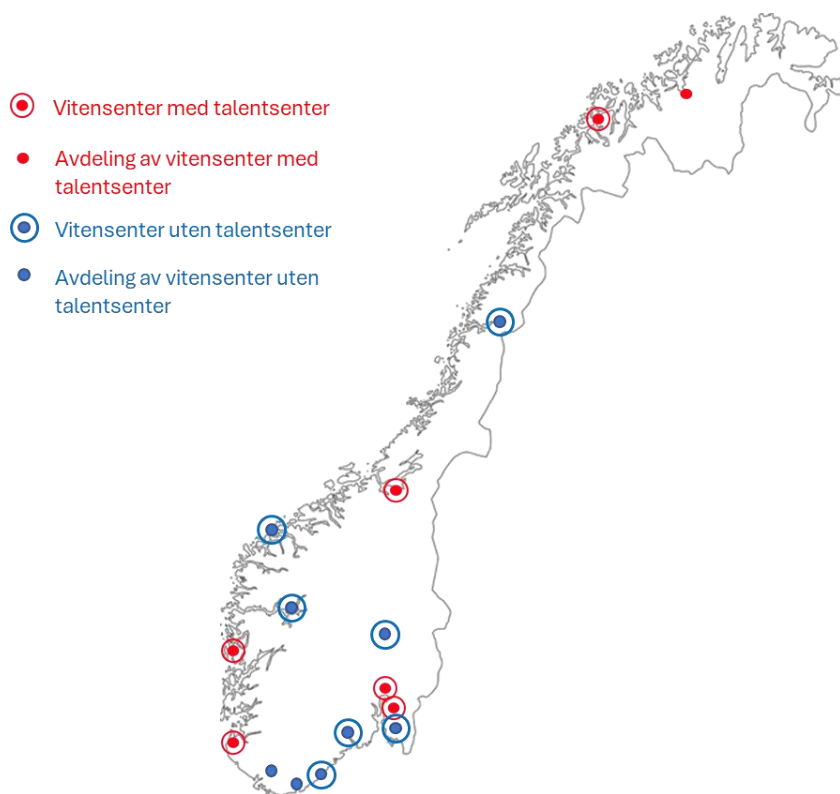
Talentsentre i realfag ble opprettet i 2016 for å gi et faglig tilbud i realfag til elever med stort læringspotensial (SLP), og var ett av tiltakene i Realfagsstrategien Tett på realfag (2015-2019) som ble lagt frem av Kunnskapsdepartementet høsten 2015. De første talentsentrene ble etablert ved fire av de regionale vitensentrene i Norge: Oslo vitensenter, Bergen vitensenter VilVite, Vitensenteret i Trondheim og Nordnorsk vitensenter i Tromsø.¹ I forbindelse med statsbudsjettet for 2020 ble ordningen gjort permanent,² og det ble opprettet et femte talentsenter ved Jærmuseet. Under behandlingen av statsbudsjettet for 2021 ble det bevilget midler til et sjettede talentsenter - Vitenparken Campus Ås, våren 2021.

Talentsentrene i Norge er et tilbud til elever på 7. til 10. trinn i grunnskolen (noen av sentrene gir tilbud allerede fra 5. trinn), og elever som går de to første årene i videregående opplæring. Målgruppen omfatter både elever som allerede presterer på høyt nivå og elever som har potensiale for å prestere på høyt nivå. Disse sentrene rekrutterer elever fra sine regioner og tilbyr berikelsesprogrammer i realfag og samvær med likesinnede.

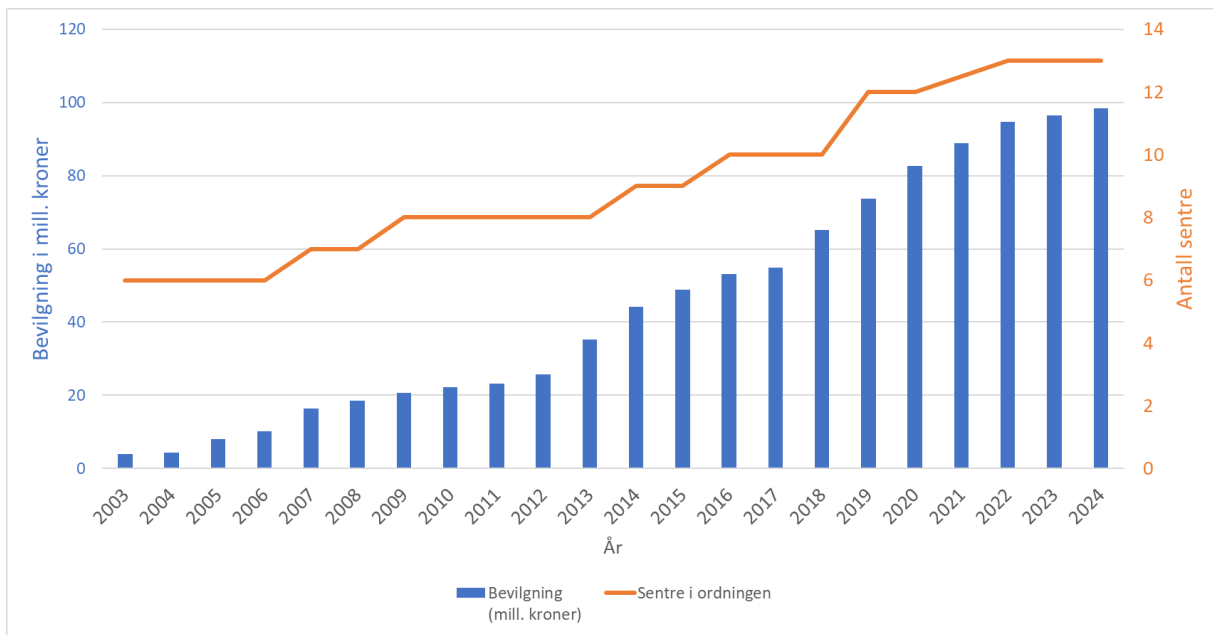
Talentsentrene samarbeider aktivt og utveksler verdifulle erfaringer knyttet til rekrutteringsstrategier og elevgruppens undervisningsprogram. Med utgangspunkt i egen erfaring, og med støtte i relevant forskningslitteratur, har disse sentrene utviklet lærerrettede kurs som har til hensikt å styrke kompetansen hos skolepersonell om elevgruppa. Til sammen har talentsentrene muligheten til å gi skolene et nasjonalt tilbud.

Tabell 1. Oversikt over alle de regionale vitensentrene, deres lokaliteter og hvilke som har talentsenter.

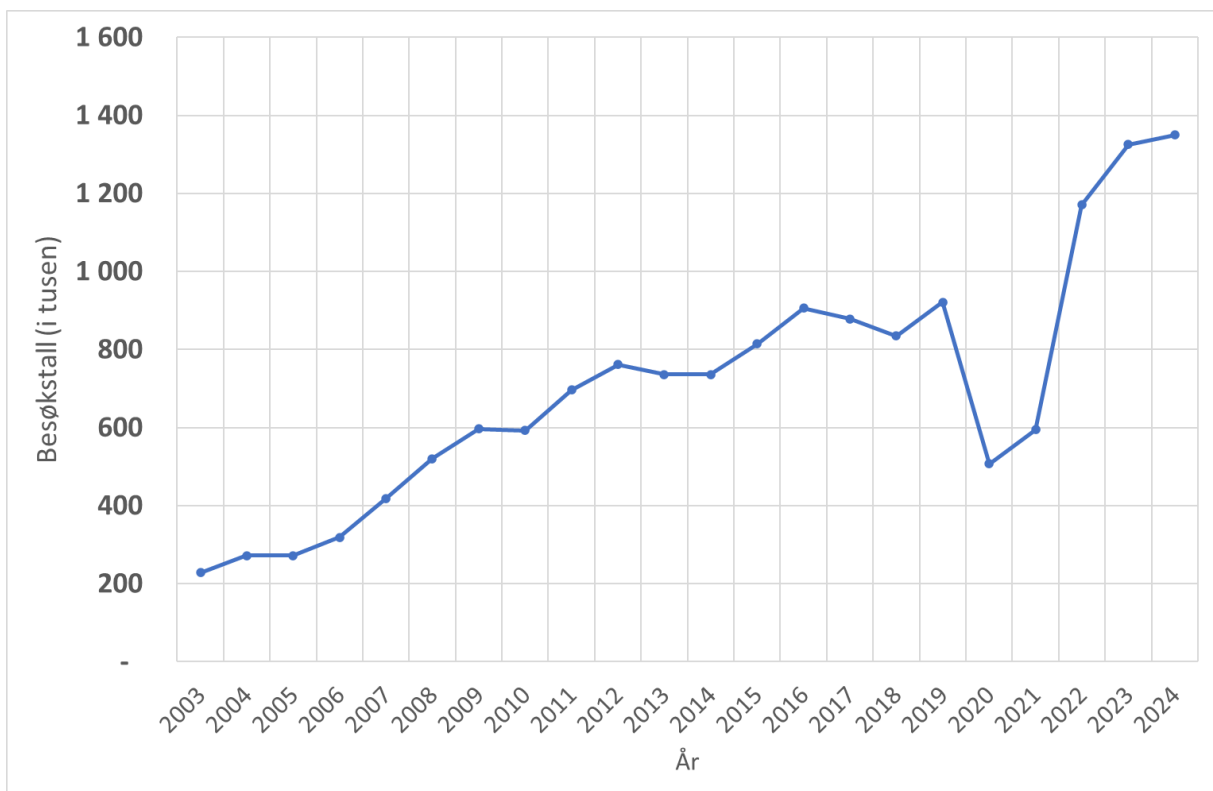
Regionale vitensentre	Lokaliteter og avdelinger	Talentsenter
1. DuVerden, Porsgrunn		Nei
2. INSPIRA, Sarpsborg		Nei
3. Jærmuséet, Nærbø og Sandnes	Vitengarden på Nærbø og Vitenfabrikken i Sandnes	Ja
4. Nordnorsk vitensenter, Tromsø	Avdeling i Alta	Ja
5. Oslo Vitensenter		Ja
6. VilVite, Bergen		Ja
7. Vitensenteret i Trondheim		Ja
8. Vitensenteret Innlandet, Gjøvik		Nei
9. Vitensenteret Sørlandet, Arendal	Avdelinger i Kristiansand og Kvinesdal	Nei
10. Vitenparken, Campus Ås		Ja
11. Atlanterhavsparken, Ålesund		Nei
12. Vitensenter Nordland, Mo i Rana		Nei
13. ViteMeir, Kaupanger		Nei

Figur 1. Geografisk fordeling av vitensentre med og uten talentsenter.

Figur 2. Utviklingen av tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene (VITEN) fra starten i 2003 til 2024. Bevilgningen til VITEN har økt fra 4 mill. kroner i 2003 til 98,3 mill. kroner i 2024 (eksl. midler til Talentsenterordningen). Antall sentre som er med i ordningen har økt fra seks til tretten sentre i samme periode.

Figur 3. Utviklingen av besøkstallene ved de regionale vitensentrene over tid (inkl. oppsøkende virksomhet). Avviket i 2020 og 2021 skyldes koronapandemien.

Mål for perioden 2025-2028

De regionale vitensentrene skal være gode støttespillere for norske skoler og barnehager, samtidig som de skal være et attraktivt fritidstilbud til familier og allmennheten. De skal bidra til å spre kunnskap og skape refleksjon og engasjement rundt realfag. Fornyelse av tilbudet og videreutvikling av egen kompetanse er viktig for at vitensentrene skal fylle denne rollen i den kommende perioden. Målene er utarbeidet i samarbeid med vitensentrene.

De tre hovedmålene for perioden 2025-2028 er:

1. Videreutvikle og øke bruken av utstillingene
2. Bidra til økt naturfaglig kapital hos allmennheten
3. Videreutvikle vitensentrenes nasjonale og regionale rolle

Målene og tilhørende delmål er beskrevet i mer detalj nedenfor. På tvers av arbeidet med de tre hovedmålene, vil temaer som bærekraft, programmering og algoritmisk tenkning, kritisk og kreativ tenkning og respekt for naturen bidra til å opprettholde og øke relevansen til skolen. Dette er viktig for regional forankring og forholdet til skoleeier og bidrar til vitensentrenes relevans for lokale skole- og barnehageeiere. Lokal forankring og lokal støtte er viktig og bør reflekteres i den økonomiske støtten sentrene får fra kommuner og fylker. Temaene er dagsaktuelle og står sentralt i samfunnsutviklingen fremover. Oppmerksomhet rundt disse temaene vil gjøre vitensentrene mer relevante også for fritidsbesøkende og befolkningen generelt. Erfaringer tilsier at sentrene i hovedsak når ut til de som allerede er interessert i realfag og teknologi. Et mål for perioden er å nå et bredere publikum. For å få dette til er det viktig at tilbudet er attraktivt og interessant i tillegg til at det skaper refleksjon og engasjement rundt aktuelle tema. Alle de tre hovedmålene er en konkretisering av dette.

Mål 1. Videreutvikle og øke bruken av utstillingene

Utstillingene er det sentrale elementet alle som besøker et vitensenter møter. Fornyelse og videreutvikling av utstillingene er derfor særdeles viktig for å øke attraktiviteten til sentrene og for at besøkende skal komme igjen flere ganger. Dette gjelder for alle målgrupper. Målet med utviklingen er, at utstillingene skal legge til rette for refleksjon og skape engasjement rundt realfaglige fag og tema. Integrering av utstillingene i skoletilbud og læringsprogram vil bidra til at skolebesøket møter vitensentrenes kjerneaktiviteter, og får et helt unikt tilbud.

Tiltak for å nå mål 1

- a. Utstillingene skal være interaktive og oppleves som relevante for samfunnsaktuelle tema og skape motivasjon og engasjement hos et bredt publikum.
- b. Fornyelse av utstillingene gjennom samarbeid, gjenbruk og rullering av eksisterende utstillinger mellom vitensentrene, og nye teknologiske innovasjoner.
- c. Utstillingene skal kvalitetssikres gjennom evalueringer som viser i hvilken grad de skaper engasjement og refleksjon hos publikum.
- d. Utvikle pedagogisk og fagdidaktisk kompetanse ved å bruke og utvikle utstillingene, gjennom nettverk og ekstern fagkompetanse.

Mål 2. Bidra til økt naturfaglig kapital hos allmennheten

Begrepet *naturfaglig kapital* fanger opp all naturfaglig kunnskap, holdninger, erfaringer og sosiale kontakter en person kan ha.³ Parallelt med utstillingene har vitensentrene en rekke andre aktiviteter som en del av sitt tilbud til fritidsmarkedet. Dette er aktiviteter som programmer, vitenshow, familiedager, konkurranser, kurs, etc. Disse arrangementene skaper dynamikk og gjør sentrene attraktive over tid. I denne perioden er det viktig at også disse aktivitetene utnyttes til å skape interesse og engasjement rundt realfag. Realfag og teknologi er grunnlag for svært mange samfunnsaktuelle problemstillinger og debatter. Mer kunnskap og større forståelse for relevansen og bruk av realfag, vil bidra til økt naturfaglig kapital i samfunnet.

Tiltak for å nå mål 2

- a. Vitensentrene skal bidra til livslang læring for allmennheten, uavhengig av alder og kompetanse.
- b. Vitensentrene skal ikke bare vise dagens og fremtidens utfordringer, men også muligheter for hvordan de kan løses.
- c. Tilrettelegge for realfagsglede gjennom interaktivitet, utforskning og mestring på og utenfor senteret.
- d. Vitensentrene skal synliggjøre relevansen og viktigheten av realfag gjennom for eksempel ulike yrker, rollemodeller, installasjoner og digitale innovasjoner.

Mål 3. Videreutvikle vitensentrenes nasjonale og regionale rolle

Vitensentrene skal samarbeide for å være et nasjonalt virkemiddel, og samtidig bidra til å belyse muligheter for å løse regionale utfordringer. Nettverket av regionale vitensenter har vokst og dekker nå hele landet. Dette nettverket skal være den naturlige samarbeidspartneren og formidlingskanalen for de sentrale utviklingsmiljøene som har som oppdrag å fornye realfagene i norsk skole. Noen regioner er geografisk store, og det kan være krevende å nå ut til alle. For å nå ut til flest mulig, bør vitensentrene samarbeide med skoleeiere og næringsliv om oppsøkende virksomhet, transport og digitale løsninger.

Tiltak for å nå mål 3

- a. Styrke samhandlingen med sentrale FoU-miljø som Naturfagssenteret, Matematikksenteret og andre skolerettede kompetansemiljø nasjonalt og internasjonalt for å bidra i utvikling og spredning av ny pedagogikk og fagkompetanse.
- b. Styrke vitensentrenes nasjonale rolle gjennom fellesprosjekter og aktivt bidrag i Vitensenterforeningen.
- c. Vitensentrene skal ha en regional profil, adressere aktuelle lokale tema, og delta i regionalt utviklingsarbeid i samarbeid med skoleeiere, næringsliv, organisasjoner og UH-sektoren.
- d. Styrke vitensentrenes regionale rolle gjennom oppsøkende virksomhet.
- e. Vitensentrene skal legge til rette for gode møteplasser mellom ungdom og regionalt næringsliv.

Vitensentrenes målgrupper

Vitensentrene har tre sentrale målgrupper:

1. Barnehager med barn, barnehagelærere og foresatte
2. Skoleverket med lærere, elever og foresatte
3. Allmennheten med familier og andre som besøker et vitensenter i sin fritid

Barnehager og skoler

Å være tett på barn og unges læring betyr at arbeidet med realfag må ta utgangspunkt i hvordan barn og unge lærer. Lærere i barnehager og skoler må ha et bredt repertoar av arbeidsmåter og strategier å velge mellom. Tilgang til varierte læringsressurser vil være en støtte i dette arbeidet. De regionale vitensentrene vil videreutvikle denne støtten. Vitensentrene holder seg oppdatert på gjeldende rammeplan for barnehager og kunnskapsløftet for skoleverket.

Tilbudet fra vitensentrene til barnehager og skoler er i dag en blanding av besøk i de interaktive utstillingene, tilrettelagte læringsaktiviteter i laboratorier og verksteder. Regionene er store, og for mange skoler og andre besøkende er det langt å reise til det regionale vitensentret. Oppsøkende virksomhet er derfor et tilbud ved flere vitensentre i tillegg til mobile utstillinger og vitenshow.

Det er naturlig at vitensentrene søker samarbeid med sentrale aktører for barnehager og skoler slik som utdanningsdirektoratet og nasjonale sentre. Disse sentrene skal bistå skolene i realfagundervisningen og har mange felles utfordringer med vitensentrene. Samarbeid mellom de nasjonale sentrene og de regionale vitensentrene vil derfor være av gjensidig nytte.

Foto: Shutterstock

Allmennheten

Allmennheten er et vidt begrep som omfatter svært mange grupper. De viktigste for vitensentrene er foreldre, besteforeldre og barn i regionen som besøker sentrene i ferier og helger. I tillegg er reiseliv og turister (gjerne barnefamilier på ferie) en aktuell målgruppe. Et godt fritidsbesøk krever at utstillingene er attraktive og tar opp aktuelle problemstillinger og utfordringer. For å oppmuntre til gjenbesøk er det avgjørende at utstillingene fornyes og videreutvikles. Markedsføring av endringer og nye installasjoner er viktig for å skape et levende senter.

Ved siden av utstillingene er andre tilbud og aktiviteter vesentlige for å bli et spennende senter. De fleste sentrene har mange slike tilbud. Ulike arrangement, som temadager, vitensshow og familieaktiviteter, skaper dynamikk og øker besøket når ikke skoler og barnehager benytter seg av sentrene. Samarbeid med næringsliv i forbindelse med lokale utfordringer og yrkesvalg, vil også bidra til å styrke vitensentrenes posisjon i regionen.

Målet er at utstillingene og andre tilbud skal bidra til å øke den naturfaglige kapitalen i befolkningen. Konkurransen med andre familietilbud er hard. Det er derfor viktig at sentrene er flinke til å markedsføre nyheter både i utstillingene og i aktivitetstilbudet.

Foto: Shutterstock

Kriterier for å være et regionalt vitensenter

Hovedaktører i dette utviklingsarbeidet er de regionale vitensentrene selv. De er forskjellige både med hensyn til organisering, institusjonell alder og erfaring, budsjetter og besøksgrunnlag, lokaler og utstillinger, personell og fagkompetanse med mer.

Høsten 2018 fastsatte Kunnskapsdepartementet nye retningslinjer for tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene.⁴ Endringene inkluderer en prosess for å ta sentre inn og ut av ordningen og vil føre til en mer forutsigbar prosess for nye sentre som vil søke om tilskudd. Prosessen er beskrevet i Forskningsrådets retningslinjer for fordeling av driftsmidler til de regionale vitensentrene.⁵

Det er utarbeidet 12 kriterier for tildeling av offentlig støtte til drift. Den offentlige støtten skal bidra til langsiktighet og kvalitet i drift av regionale vitensentre. Følgende forhold er en forutsetning for å være et regionalt vitensenter:

God organisasjon og robust økonomi	
Kriterier	<ol style="list-style-type: none">1. Virksomheten skal være selvstendig og avgrenset organisatorisk, økonomisk og fysisk, og drives kontinuerlig med en kjerne av fast personale.2. Kunne dokumentere kompetanse innen interaktiv formidling/pedagogikk i egen stab.3. Virksomheten må disponere tilstrekkelige arealer til utstillinger og støttefunksjoner til å kunne gi et bredt opplevelsestilbud.

4. Virksomheten skal kunne dokumentere en sunn driftsøkonomi, herunder økonomisk støtte både fra regionale offentlige myndigheter (fylkeskommune/kommuner) og lokalt/regionalt næringsliv.

Dynamikk og høy kvalitet i virksomheten

Kriterier	<ol style="list-style-type: none">5. Med interaktive metoder vise bredde og mangfold innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi, og sette dette inn i tidsaktuelle, historiske eller kulturelle sammenhenger. Evne til nytenking og faglig fornyelse skal vektlegges.6. Må kunne dokumentere en helhetlig tenkning i forhold til det opplevelsestilbud og den arealutnyttelse som tilbys brukerne.7. Arbeide systematisk for fornyelse og oppdatering av eksisterende utstillinger og læringstilbud (inkl. etterutdanning), slik at tilbudet er i stadig utvikling. Egen kompetanse og kapasitet til planlegging og produksjon skal honoreres.8. Kunne dokumentere at nye aktivitetstilbud prøves ut og justeres for å sikre at målene for aktivitetene blir nådd (evaluering/kvalitetssikring).9. Virksomheten skal ha et tilbud på nettet, som både gjør det lettere å forberede og å følge opp vitensenterbesøk.
-----------	---

Nasjonal og regional nettverksbygging og samarbeid

Kriterier	<ol style="list-style-type: none">10. Ha god lokal/regional forankring med tilbud både til skoler, barnehager og allmennheten, samt være åpen for samarbeid med museer og Newton-rom lokalt/regionalt.11. Ha aktivt samarbeid både med teknisk-naturvitenskapelige og sentrale didaktiske fagmiljø ved universitet eller høyskoler i regionen (samarbeidet dokumenteres i form av forpliktende og skriftlige samarbeidsavtaler og/eller relevante fellesprosjekter).12. Virksomheten bør bidra til det nasjonale samarbeidet mellom vitensentre gjennom Vitensenterforeningen.
-----------	--

Rollen til styringsgruppen for vitensentrene

Norges forskningsråd har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet (KD) ansvar for fordeling og utbetaling av tilskudd til driftsstøtte til de regionale vitensentrene. Norges forskningsråd har oppnevnt en styringsgruppe for tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene (VITEN-styret) for å forvalte midlene til de regionale vitensentrene og videreutvikle ordningen. VITEN-styret skal gi en anbefaling om fordeling av driftsmidlene mellom vitensentrene innenfor den årlige rammen, og skal blant annet ha ansvar for følgende oppgaver:

- Fastlegge en plan for utvikling av regionale vitensentre.
- Anbefale fordelingen av den statlige driftsstøtten etter fastlagte kriterier og videreutvikle kriteriene for tildeling i lys av erfaring.
- Følge opp det årlige statlige tilskuddet som er bevilget, på en måte som bidrar til å fremme faglig kvalitet og sikrer en robust totaløkonomi.
- Føre en aktiv dialog med de regionale vitensentrene.

- Samle inn og kvalitetssikre årlige nøkkel- og regnskapstall for de regionale vitensentrene som grunnlag for forvaltning av tilskuddsordningen og øvrig resultatvurdering.
- Vurdere og gi råd om vitensentre bør tas inn i eller ut av ordningen, basert på kriteriene.

Det er Porteføljestyret for forskningssystemet som offisielt vedtar den fordelte bevilgningen, basert på VITEN-styrets anbefaling.

Administrasjon av ordningen

Kunnskapsdepartementet bestemmer årlig den økonomiske rammen til statlig driftsstøtte til de regionale vitensentrene. Vitensentrene finansieres over kapittel 226 post 71 i statsbudsjettet. Størrelsen på bevilgningen, og hvilke vitensentre som inngår i ordningen, fastsettes av Stortinget i årlige budsjettvedtak. Tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene administreres av Forskningsrådet i tråd med Kunnskapsdepartementets *Retningslinjer for forvaltning av tilskudd til vitensentre*⁴, og Forskningsrådets egne *Retningslinjer for fordeling av driftsmidler til de regionale vitensentrene*.⁵

Fordelingen av de tildelte midlene mellom vitensentrene som inngår i ordningen, anbefales av VITEN-styret og vedtas av Porteføljestyret for forskningssystemet. Eventuelle nye sentre som ønsker å innlemmes i ordningen må søke Forskningsrådet om dette, og vil vurderes i henhold til retningslinjene. Forskningsrådets anbefaling oversendes så til Kunnskapsdepartementet, som legger frem sin anbefaling i de årlige budsjettproposisjonene.

Kilder

1. Kunnskapsdepartementet (Nyhet, 2016). [Talentsentre i realfag i fire byer - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
2. Kunnskapsdepartementet (Pressemelding, 2019). [Talentsentre i realfag blir permanent ordning - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
3. Realfagsløyper - [Undervisning for naturfaglig kapital - Motiverer flere - og flere ulike - elever i naturfag](https://www.forskning.no)
4. Kunnskapsdepartementet - [Retningslinjer for forvaltning av tilskudd til vitensentre](https://www.forskning.no)
5. Forskningsrådet - [Retningslinjer for fordeling av driftsmidler til de regionale vitensentrene](https://www.forskning.no)

Norges forskningsråd

Drammensveien 288
Postboks 564

1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00

Telefaks +47 22 03 70 01

post@forskningsradet.no

www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS

Foto omslag: Shutterstock

Oslo, april 2025

ISBN 978-82-12-03874-5 (pdf)

Publikasjonen kan bestilles og lastes ned på

www.forskningsradet.no/publikasjoner